

Gamla Waggeryd - Hus som uppfördes för 100 år sedan - Del 1

Det kan diskuteras vilket år ett hus byggdes; ska man räkna när byggnationen påbörjades eller när byggnaden var inflyttningsklar. Jag har gått efter när man flyttade in i sina hus. Församlingsböckerna för Byarums församling ger information om detta. Årtalet för tomtinköp ligger ibland senare än när man flyttade in, särskilt var det så i början av 1900-talet. Tomterna köpte man av Johan Andersson, Lyckorna, om de låg norr om Storgatan. På andra sidan Storgatan fick man köpa av Anders Kjellerstedt (senare av hans son Simon), med undantag av några tomter söder om Götaforsvägen, vilka ägdes av Frende Johannessons sterbhus.

Efter första världskriget byggdes inte många hus till att börja med. Församlingsboken 1921-1928 visar att det 1919 endast uppfördes ett hus i Vaggeryd, 1920 tre hus och 1921 inga hus alls. För precis 100 år sedan däremot, 1922, hade byggnationen kommit igång. Man flyttade in i 13 nya hus det året. De som presenteras här i del 1 är Vilhelmsro (Ödestuguvägen 22), Olofstorp (Fabriksgatan 7), Idero (Ödestuguvägen 7), Sjölund (Matrosgatan 7), Ljungsdal (föret Ödestuguvägen 23, nu Gliets gata 11), Siggesborg (Västergatan 5) och Furuborg (Karlavägen11).

Utsikten 5,6 (Storgatan 9), Karlsborg 4 (Karlavägen 13), Lyckeberg (Karlavägen 19), Gudhem (Ringvägen 2), "Röda Lyktan" (Götaforsvägen 12) och Nydala 2 (Linnégatan 6) presenteras i del 2. De har jag tidigare skrivit om i böckerna Från Vaggeryd till Vaggeryd men skriver utförligare om dem i del 2. Det är ju naturligtvis människorna som är intressanta, det framgår därför vilka som ägde husen och hyrde i dem på 1920-talet. I de flesta fall har ägare från 1930-talet och framåt inte tagits med.

Vilhelmsro

*Vilhelmsro, Ödestuguvägen 22.
Foto L-E Eskilsson 2019.*

Huset byggdes av plåtslagaren Oskar Vilhelm Svensson, född 1885 i Norra Sandsjö. Namnet Vilhelmsro kommer efter honom. Oskar hade sitt plåtslageri ett par hundra meter därifrån i det uthus som senare Ohlssons speceriaffär använde som lager. O. V. Svensson ägde huset 1922-1924. Dessa år hade han som hyresgäster sin bror Johan Josef Emanuel och sina föräldrar, fabriksarbetaren Sven Vilhelm Svensson och hans hustru Emma Kristina.

År 1924 togs huset över av före detta stationsföreståndaren Johan Albert Lindström (han hade varit stins i Byarum) och hans hustru Selma Emilia. Paret hade tre vuxna döttrar och en son som arbetade som stationsbiträde i Vaggeryd. Selma Emilia avled 1926 och Johan Albert 1930.

Det finns ett mindre bostadshus på gården, okänt när det är byggt.

Tomten där Vilhelmsro byggdes köptes av målaren Esaias Benjaminsson redan 15 december 1919, men han bodde aldrig där och byggde inget hus. Esaias betalade 1000 kr till Simon Kjellerstedt för den 1056 m² stora tomten. Det motsvarar 2022 cirka 20 000 kr.

Esaias Benjaminsson var omkring 1920 sysselsatt med målning och tapetsering av förstugor, kök och rum i Munksjös hus i Götafors. Han målade också tavlor, bland annat en stor tavla som sattes upp i Betel 1921. Den togs bort från kyrksalen vid en renovering 1950-51. Esaias måste ha sålt sin tomt omgående eftersom han inte flyttade till Vaggeryd förrän i oktober 1920, 26 år gammal. Han kom då från Villstad och bodde i huset Ingsberg (låg på nuvarande Storgatan 20) hos sin syster Helga, gift med sadelmakaren Gustaf Amadeus Berg, bror till bland andra Carl Bergh. Esaias flyttade tillbaka till Villstad i november 1922.

Esaias Benjaminsson

Olofstorp

Olofstorp, Fabriksgatan 7, är känt som Sven "Gliet" Eliassons barndomshem. Hans föräldrar, Gertrud och Elias Andersson, ägde det i många år från 1936. Foto Evert Melin 2006.

Helena och Sven Olsson (Olofsson i en del kyrkböcker) från Jönköping köpte tomten 1904 och kallade tomten för Olofstorp. För arean 1763 m² betalade de 500 kr till Anders Kjellerstedt, vilket år 2022 motsvarar cirka 32 000 kr. Paret Olsson byggde aldrig något hus utan flyttade från Waggeryd 1910. De hade då hyrt hos Efraim Klaesson på nuvarande adress Storgatan 28.

Första gången huset Olofstorp finns med i Byarums församlingsbok är 1921-28 och där står Gustaf Friberg och hustrun Anna Emilia Elisabet som nyinflyttade år 1922. Huset måste alltså ha byggts av dem det året. Gustaf var född i Tofteryd 1883 och hans hustru i Hagshult 1893. Deras dotter Anna Doris Louise föddes 1928. Snickaren Johan Sandberg med hustru Emma och tre barn var hyresgäster från 1922 till 1928, då de efterträddes av Hildur och Herbert Ekvall med dottern Evy.

Idero

Idero, namngivet efter Ida Sandberg. Foto från 1920-talet, lämnat av Idas sonson, Lars-Uno Sandberg.

När ovanstående foto togs var husets ingång vänd mot den enda väg som fanns i närheten, Jönköpingsvägen. Idag är husets ingång mot Ödestuguvägen, men den vägen fanns inte då fullt ut. Man ser C. Svensson smedja i bakgrunden på bilden.

Fotot ovan är taget från Västra torget, det vill säga området mellan huset och den bensinstation (först Nafta, sedan Gulf) som låg vid Jönköpingsvägen. Municipalsamhället inköpte 1927 området Västra torget av Simon Kjellerstedt. Tanken var att torget skulle bli en plats för torghandel, men så blev det aldrig.

Mitt föräldrahem, Idero, nuvarande adress Ödestuguvägen 7, byggdes 1922 av kakelugnsmakaren Ludvig Sandberg, född 1871 och hans hustru Ida, född Sehler 1874. Båda var födda i Jönköping. Ida står 1922 som ägare av huset. Barnen som fortfarande bodde hemma var Ester, född 1896, Oskar, född 1899, Sara Agnes Elisabet, född 1905 och Gösta, född 1909. Hyresgäster 1928 blev sonen Erik, född 1903, hans hustru Elsa Elvira och dottern Kerstin Maj-Britt. Muraren, änkemannen Anders Johan Nilsson var också hyresgäst med två döttrar och två söner. En av döttrarna var Lizzie, senare gift med målaren Gösta Abrahamsson.

Ida och Ludvig Sandberg bodde i Idero till 1941. Huset har sedan ägts av bland andra Einar Johansson (senare Järneby), Sven Nord och Eskil Andersson (1949-1986).

Ludvig Sandberg, som byggde Idero, och Barbro Stenqvist utanför Vaggeryds bokhandel, när den låg utmed Stationsgatan..

Bensinstationen Nafta, som föregick Gulf. Bakom stationen ses Västra torget. Idag finns tre skolbaracker på det området.

Sjölund

*Sjölund, nuvarande adress Matrosgatan 7.
Foto L-E Eskilsson 2019.*

Sjölund har nu adressen Matrosgatan 7 men hade i många år adressen Matrosgatan 5. Huset byggdes 1922 av Erik Bernhard Johansson, född i Skärstad 1892 och hans hustru, Rut Anna Gertrud, född Dahl i Angerdshestra 1886. I familjen fanns också dottern Maj-Britt, född 1920, som senare gifte sig med Gustaf Bengtsson. Hyresgäster 1922-25 var sodabrännaren Gunnar Kvarnström, hans hustru Maria och deras barn Gustaf och Lizzie. Hyresgäster i slutet av 1920-talet var Linnéa och Bertil Johansson med dottern Inga-Britt samt Signe och Gustaf Persson med sonen Nils.

Erik Johansson byggde 1937 ett nytt hus på Ringvägen 26. Sjölund togs då över av Ella Maria och Hilding Magnusson med sönerna Ingvar och Sigvard.

Ljungsdal

*Ljungsdal, Gliets gata 11.
Foto L- E Eskilsson 2019.*

Ljungsdal hade tidigare adressen Ödestuguvägen 23. Huset byggdes 1922 av snickaren Sven Hilding Gustafsson, född i Byarums församling 1868 och hans hustru Ida Kristina, född Gustafsdotter 1864 i Bondstorp. Barnen i familjen var Gustaf, född 1895, senare kallad "Gustaf Hilding" och Sigrid, född 1897. Som hyresgäster i Ljungsdal bodde på 1920-talet två familjer samtidigt. En av familjerna var folkskolläraren Anton Lindbergh, hans hustru Ella Ingeborg och barnen Gunnar, Arne och Inga, den andra familjen var Karin och Hjalmar Gustafsson (stationskarl) med barnen Evald, Aina och Ingemar.

Längst bort till vänster ses huset Ljungsdal. Vaggeryds Vagnfabrik AB tillverkade denna slakteribil till Gustaf Nord, som hade slakteriaffär i Taberg. Betelkyrkan ses till höger. Foto från omkring 1930.

Siggesborg

Siggesborg, Västergatan 5.
Foto L-E Eskilsson 2019.

Siggesborg byggdes 1922 av snickaren Ture Johansson och hans hustru Helena, född Gustafsdotter. Ture var född i Bottnaryd 1869 medan Helena föddes i Åker 1873. Barnen i familjen var vid inflyttningen Tobias, född 1900, Gunnar, född 1904, Paul, född 1908 och Sigurd, född 1911. Fosterdottern Viva Irene Halldén var född 1910. Pojkarna tog senare efternamnet Granevik. Tobias blev målare, Paul predikant och Sigurd folkskollärare och seminarielärare. Gunnar Granevik var en av dem som frivilligt arbetade på Vaggeryds folkbibliotek, när det låg vid Ringvägen.

Furuborg

Furuborg, Karlavägen 11. Foto lämnat av Annika Andersson, dotter till Ethel och Erik Svensson.

Furuborg byggdes av snickaren Amandus Svensson och hans hustru Selmina, född Svensson. Båda var födda i Gällaryd, 1889 respektive 1891. De hade sonen Erik, född i Vaggeryd 1920. Denne och hans hustru Ethel tog senare över huset.

Hyresgäster första året var möbelsnickaren Viktor Olofsson (Ohlsson) och hans hustru Ingrid Ella Katarina, född Norgren. De hade då dottern Ragnhild. Familjen Ohlsson byggde 1923 ett hus på Torsgatan 1, endast några meter från Furuborg. Hyresgäster i Furuborg efter familjen Ohlsson blev möbelsnickaren Gustaf Johansson, hans hustru Anna och dottern Marianne. Sonen Bertil föddes 1930. Familjen Johansson byggde senare ett hus på Matrosgatan.